

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 337/2025-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej matkou [REDAKOVANÉ], narodenou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Ľudovítom Surmom, advokátom, Pavlice 183, proti rozsudku Okresného súdu Nitra sp. zn. 12C/21/2019 z 20. mája 2020, rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/115/2020 z 30. septembra 2021 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/41/2023 z 27. marca 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. júna 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 15 ods. 1, čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojich práv podľa čl. 2 ods. 1, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), ako aj práv podľa čl. 3 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa rozhodnutiami všeobecných súdov označených v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia navrhujú napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie, priznať im finančné zadostučinenie a trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia sa podanou žalobou domáhali nemajetkovej ujmy z neoprávneného zásahu do svojich osobnostných práv.

3. Súd prvej inštancie dospel k názoru, že sťažovateľmi uplatnené právo je osobné právo majetkovej povahy podliehajúce premlčaniu. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že sťažovatelia žalobu doručili súdu až po uplynutí premlčacej doby a súčasne neboli splnené podmienky na zohľadnenie dôvodov osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali neprihliadnutie na námietku premlčania, pretože márne uplynutie premlčacej doby si spôsobili sťažovatelia sami.

4. Sťažovatelia podali proti tejto časti rozhodnutia odvolanie.

5. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 9Co/115/2020 z 30. septembra 2021 rozhodol o odvolaní tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutom zamietajúcom výroku vo vzťahu k žalovanému 1 a vo výroku o náhrade trov konania žalovaného 1 potvrdil (výrok I) a žalovanému 1 priznal vo vzťahu k žalobcom 1 až 3 nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (výrok II).

6. Sťažovatelia podali proti uvedenému rozhodnutiu dovolanie, ktoré najvyšší súd zamietol ako nedôvodné, keďže dospel k záveru, že v uvedenom odôvodnení (v jeho kompletizujúcej jednote) sa odvolací súd vyčerpávajúcym spôsobom vysporiadal s podstatnými tvrdeniami sťažovateľov v otázke začiatku plynutia premlčacej lehoty na uplatnenie nemajetkovej ujmy v rámci namietaného zásahu do práva na ochranu osobnosti, keď z odôvodnenia je zrejmé, prečo neodvodil začiatok plynutia premlčacej lehoty odo dňa podania znaleckého posudku. K rovnakému záveru dovolací súd dospel aj vo vzťahu k tvrdeniu o nedostatočnom zodpovedaní záveru odvolacieho súdu o tom, že uplatnenie námietky premlčania nie je v rozpore s dobrými mravmi. Dovolací súd neprodukoval žiadne odôvodnenie, iba odpísal odôvodnenia z preskúmaných rozhodnutí, s ktorými sa stotožnil.

II.

Argumentácia sťažovateľov

7. Okresný súd dospel k záveru, že „z vykonaného dokazovania vyplýva, že k poškodeniu zdravia u žalobkyne I/ došlo dňa 07. 08. 2014, kedy došlo k pôrodu žalobkyne I/, v dňoch 07. 08. 2014 - 20. 08. 2014 jej bola poskytovaná neonatologická zdravotná starostlivosť... ak malo dôjsť k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkyne I/, zo strany žalovaných, stalo sa tak v období od 07.08.2014 do 20.08. 2014, od tohto dátumu, teda odo dňa nasledujúceho po dni 08.08.2014, prípadne po dni 20.08.2014 si žalobcovia mohli uplatniť po prvý raz právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v lehote troch rokov do 08.08.2017, prípadne do 21.08.2017... súd žalobu z dôvodu jej premlčania zamietol, a preto sa ďalej nezaoberal meritom veci, či žalovaní nesú zodpovednosť za súčasný zdravotný stav žalobkyne I/“. Podľa odvolacieho súdu „potom v kontexte prejednávanej právnej veci, vo vzťahu k žalovanému I/, ktorý poskytoval žalobkyňi I/ zdravotnú starostlivosť počas jej pôrodu, je potrebné ustáliť, že pokiaľ súd prvej inštancie uzavrel, že k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo dňa 07. 08. 2014, kedy v súvislosti s pôrodom žalobkyne I/ došlo zo strany žalovaného I/ k poškodeniu zdravia žalobkyne I/ s trvalými a vážnymi následkami, takýto záver súdu prvej inštancie je správny a odvolací súd sa s ním stotožňuje. Žalobcovia si tak právo na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanému I/ mohli uplatniť v lehote troch rokov, plynúcej od 08. 08. 2014 do 08. 08. 2017. Žalobcovia však svoju žalobu podali na súd dňa 20. 03. 2019, teda po uplynutí premlčacej doby.“.

8. Sťažovatelia 2 a 3 sa dožadovali náhrady nemajetkovej ujmy za neoprávnené zásahy do ich súkromia a rodinného života, ktoré však nenastali 7. augusta 2014, keďže v tento deň nedošlo k zásahu do ich osobnostných práv, ale k protiprávnemu konaniu žalovaného (nesprávne poskytnutiu zdravotnej starostlivosti sťažovateľke 1), ktoré spôsobilo poškodenie zdravia sťažovateľky 1.

9. Aj najvyšší súd v rozhodnutiach, na ktoré odkazujú všeobecné súdy, vnímal jednak rozdiel medzi momentom, keď došlo k neoprávnenému zásahu do práva primárnej obeť, a momentom, keď došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv sekundárnej obeť (vzniku nemajetkovej ujmy v podobe zásahu do práva na súkromie a rodinný život), a taktiež vnímal, že začiatok plynutia premlčacej doby je naviazaný na neoprávnený zásah do osobnostných práv konkrétnej obeť (primárnej alebo sekundárnej), nie na protiprávne konanie, ktoré je (môže byť) spôsobilé v čase až následne (neskôr) neoprávnené zasiahnuť do osobnostných práv obeť. V žalobe sa sťažovatelia 2 a 3 domáhali nemajetkovej ujmy za neoprávnený zásah do ich osobnostných práv, avšak súd zistil a posudzoval iba neoprávnený zásah do osobnostných práv sťažovateľky 1.

10. Ak ide o začiatok plynutia premlčacej doby práva na náhradu nemajetkovej ujmy, niet pochýb o tom, že sa viaže výlučne k pojmu neoprávnený zásah do konkrétneho osobnostného práva obeť a vzniku následku (ujmy). Neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti zahŕňa nielen porušenie právnej povinnosti zasahovateľom – protiprávny úkon či zákonom kvalifikovanú udalosť a ním spôsobené porušenie (zásah do) osobnostného práva, ale aj vznik nemajetkovej ujmy samotnej – zníženie dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti (všetky uvedené zložky – 3 predpoklady musia existovať súčasne). Keby sa totiž neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti mal stotožniť iba s protiprávnym konaním (protiprávnym stavom), mohla by premlčacia doba začať plynúť skôr, než vôbec došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostného práva, takýto výklad je však neprijateľný a ústavne neakceptovateľný. Pre začatie plynutia premlčacej doby je teda podstatné ustálenie okamihu (času), keď vznikla ujma (posledný predpoklad), nie zistenie okamihu udalosti, z ktorej ujma vznikla.

11. Odôvodnenie napadnutých rozhodnutí neobsahuje žiadne vymedzenie času vzniku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti sťažovateľov 2 a 3, ktorá bola uplatnená žalobou, keďže všeobecné súdy sa obmedzili iba na zistenie okamihu vzniku protiprávneho konania proti sťažovateľke 1, nie na zistenie okamihu neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti sekundárnych obeť a vzniku nemajetkovej ujmy (sťažovateľov 2 a 3), ktorý v danej veci nie je totožný, a určenie času nezávisí iba od protiprávneho konania zasahovateľa, ale od okamihu, keď sa prejavia následky spôsobené protiprávnym konaním. Sťažovatelia 2 a 3 preto nemohli nároky na náhradu nemajetkovej ujmy za odčinenie zásahu do práva na ochranu osobnosti uplatniť 8. augusta 2014 na súde a v ten deň nemohla začať plynúť premlčacia doba. Všeobecné súdy v rozhodnutiach vôbec neuviedli, ktorá nemajetková ujma a z ktorého neoprávneného zásahu do ich práva na ochranu osobnosti sa mohla sťažovateľmi 2 a 3 v tento deň uplatniť na súde. Meritom veci však je, či došlo k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti sťažovateľov 2 a 3, a ak áno, či sú splnené podmienky na priznanie nemajetkovej ujmy a v akej výške.

12. Za uvedených predpokladov by boli rozhodnutia zamietajúce uplatnené nároky sťažovateľov 2 a 3 pre premlčanie správne iba vtedy, keby bolo preukázané, že 8. augusta 2014, z ktorého všeobecné súdy vychádzajú, existovali následky neoprávnených zásahov do ich práva na ochranu

osobnosti (ujma), za ktoré si uplatňovali žalobou náhradu nemajetkovej ujmy. Rozhodnutia všeobecných súdov však žiadne takéto zistenia neobsahujú, a preto sú prejavom svojvôle súdov a porušujú princíp kontradiktórnosti konania, pri ktorom sa všeobecné súdy nevysporiadali s podstatnými tvrdeniami sťažovateľov, so všetkými hmotnoprávnymi aspektmi veci, a nerešpektujú relevantnú judikatúru pri svojich záveroch.

13. čo sa týka rozporu vznesenej námietky premlčania s dobrými mravmi, dospel okresný súd k záveru, že *„tieto okolnosti by pritom museli byť naplnené v natoľko výnimočnej intenzite, aby bol odôvodnený tak významný zásah do princípu právnej istoty, akým je odopretie práva uplatniť námietku premlčania. Tieto podmienky však v danej veci splnené nie sú, pretože sám žalobca si spôsobil márne uplynutie premlčacej doby“*. Podľa odvolacieho súdu *„je nespochybniteľnou skutočnosť, že mimoriadne vážne a trvalé následky poškodenia zdravia žalobkyne 1/ sú takého charakteru, ktoré každý človek nesporne považuje za výnimočné a za situácie včasného uplatnenia nároku by konajúci súd na výnimočnosť a okolnosti danej veci pri meritórnom rozhodovaní prihliadal. Avšak len táto nespochybniteľná výnimočnosť veci a fatálne doživotné následky poškodenia zdravia žalobkyne 1/ bez ďalšieho nemôže odôvodňovať konštatovanie, že žalovaným 1/ uplatnená námietka premlčania je v rozpore s dobrými mravmi, keď v kontexte prejednávanej veci je zrejmé, že žalobcovia v súvislosti s takto prezentovanou argumentáciou v zásade relevantne ani neargumentovali, prečo by tomu tak malo byť, ako ani to, prečo svoje právo formou podanej žaloby neuplatnili včas.“*

14. Sťažovateľka 1 je maloleté dieťa, ktoré je protiprávnym konaním žalovaného (právoplatne kvalifikovaným aj ako trestný čin lekára) vážne poškodené na všetkých zložkách svojich osobnostných práv a nemôže sama realizovať procesné úkony pred súdom. Jej zákonný zástupca bez ohľadu na dôvody nepodal podľa všeobecných súdov žalobu v premlčacej dobe. Sťažovateľka 1 teda sama nezavinila a nespôsobila márne uplynutie premlčacej doby. Podľa všeobecných súdov nie je zneužitím práva, ak žalovaný, ktorý preukázateľne z dôvodu svojich vážnych pochybení zodpovedá za škodu na zdraví maloletého dieťaťa, uspeje v súdnom spore týkajúcom sa uplatnených nárokov maloletého dieťaťa len z dôvodu, že vznesie námietku premlčania s tým, že samotné maloleté dieťa nijako nezavinilo, že žaloba nebola podaná včas. Následok, že sťažovateľka 1 stratila navždy možnosť súdne sa domôcť ochrany svojho základného práva, je neproporcionálne tvrdým postihom. Dobré mravy sú všeobecným princípom a súdy sú povinné námietku premlčania posudzovať aj z pohľadu rozporu s dobrými mravmi. Súdy sa však uvedeným neriadili.

15. V Dohovore o právach dieťaťa je zakotvený princíp, že záujem dieťaťa musí byť vždy na prvom mieste pri akomkoľvek rozhodovaní alebo činnosti, ktorá sa týka detí, a to vrátane rozhodovania súdov. Nie je v záujme dieťaťa, ak súd odoprie poskytnúť právu dieťaťa súdnu ochranu, a to iba z dôvodov na strane jeho zákonného zástupcu. Postih sťažovateľky 1 spočívajúci v konečnom odopretí spravodlivosti z dôvodu oneskorenia jej zákonného zástupcu oproti zachovaniu všetkých práv žalovaného ubrániť sa v súdnom konaní je podľa sťažovateľov drakonický, nemorálny a nespravodlivý.

16. Konajúce súdy v dôsledku extrémne úzkej interpretácie vo veci aplikovaných ustanovení neposkytli tak ochranu života sťažovateľky 1 ani ochranu súkromnému a rodinnému životu

sťažovateľov. Tým konali v zjavnom rozpore so svojou povinnosťou vyplývajúcou z čl. 152 ods. 4 ústavy a svoje rozhodnutia zaťažili prvkami arbitrárnosti a svojvôle.

17. Ústavný súd uviedol, že vo veci náhrady nemajetkovej ujmy ide o konštitutívne rozhodovanie súdu, a konštatoval, že právoplatný rozsudok súdu je právnym dôvodom plnenia vtedy, ak sa právoplatnosťou rozsudku konštituujú (zakladajú, menia alebo rušia) práva a povinnosti subjektov právnych vzťahov. Ak bude takýto rozsudok na základe mimoriadneho opravného prostriedku zrušený, potom pôjde o právny dôvod plnenia, ktorý dodatočne odpadol [v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka (II. ÚS 18/2016)], a preto neobstojí právny záver, že zrušením rozsudku vo veci ochrany osobnosti nedochádza k vzniku bezdôvodného obohatenia. Jedine vo veci konajúci súd konštituuje a priznáva právo, keď autoritatívne posúdi neoprávnenosť zásahu.

18. Podľa právneho názoru ústavného súdu iba súd konštituuje právo na náhradu nemajetkovej ujmy, t. j. toto majetkové právo neexistuje, ak neexistuje právoplatné súdne rozhodnutie, ktoré ho fyzickej osobe priznáva (kreuje). Právo na nemajetkovú ujmu je teda právo na peňažné plnenie, ktoré podľa ústavného súdu vznikne až právoplatnosťou súdneho rozhodnutia a až po uplynutí lehoty na plnenie teda môže začať plynúť premlčacia doba. Právo na ochranu osobnosti samo osebe nie je majetkovým právom, a teda nepodlieha premlčaniu. Premlčacia doba práva na náhradu nemajetkovej ujmy (majetkového práva) sa teda nemôže začať skôr, ako nadobudne právoplatnosť a vykonateľnosť súdne rozhodnutie, ktoré ju priznáva. Nemožno namietat' premlčanie tohto práva, keďže samotné majetkové právo na náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré by sa mohlo premlčovať, ešte neexistuje. Najvyšší súd napriek tomu interpretuje a aplikuje právne normy týkajúce sa premlčania peňažného plnenia spôsobom, ktorý zásadne popiera účel a význam.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

19. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie označených práv sťažovateľov rozhodnutiami všeobecných súdov v súdnom konaní iniciovanom sťažovateľmi o ochrane osobnosti, v ktorom si uplatňujú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch z titulu zásahu do ich osobnostných práv v dôsledku nesprávne poskytnutej zdravotnej starostlivosti sťažovateľke 1. Sťažovatelia 2 a 3 sú starými rodičmi sťažovateľky 1. Všeobecné súdy svojím postupom a rozhodnutiami neoprávnene a svojvoľne zbavili sťažovateľov majetku, ako aj ochrany ich základných práv na život, súkromie a rodinu. Závery všeobecných súdov vo svojom celku popierajú zmysel, účel a význam ochrany ústavou a dohovormi garantovaných práv.

III.1. K namietanému porušeniu práv rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu:

20. V prípadoch, ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže (mohol) domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

21. Ústavný súd konštatuje, že proti napadnutému rozsudku okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, ktorý sťažovatelia využili, a ich odvolacími námietkami sa zaoberal krajský súd ako súd odvolací. Proti rozsudku krajského súdu, ktorým bol potvrdený

rozsudok súdu prvej inštancie, bolo prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý sťažovatelia tiež uplatnili, a ich námietkami sa zaoberal najvyšší súd ako súd dovolací.

22. Z uvedeného dôvodu sa vo veci sťažovateľov uplatnil princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu a rozsudku krajského súdu v súlade s § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom najvyššieho súdu:

23. Sťažovatelia v dovolaní uplatnili dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý odôvodňovali zmätočnými a neopodstatnenými závermi súdov nižšej inštancie týkajúcimi sa

- stanovenia okamihu začatia plynutia premlčacej doby (pôrod sťažovateľky 1 a jej popôrodná starostlivosť). Sťažovatelia zdôraznili, že svoje právo mohli uplatniť po prvýkrát až na základe znaleckých posudkov so záverom o trvalom poškodení zdravia sťažovateľky 1;

- konštatovania, že sťažovateľom nič nebránilo podať žalobu v premlčacej dobe, ktorú ak by aj súdy počítali od vypracovania znaleckého posudku, bola by žaloba podaná neskoro. Súdy však dátum vypracovania znaleckého posudku uviedli nesprávne (30. januára 2016, namiesto 31. marca 2016). Ak by súdy akceptovali začiatok plynutia premlčacej doby od správneho dátumu vypracovaného znaleckého posudku, bola by žaloba podaná v lehote;

- poukázania na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/194/2011 a sp. zn. 5Cdo/265/2009, ktoré sa týkali náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v prípade zásahu do osobnostných práv pozostalých z dôvodu úmrtia blízkej osoby pri dopravnej nehode, čo nie je prípad sťažovateľov.

Sťažovatelia v dovolaní tiež namietali, že v čase pôrodu sťažovateľky 1 nemali vedomosť, že došlo k zásahu do ich osobnostných práv; tiež je vylúčené, aby týmto dňom došlo k zásahu do označených práv sťažovateľky 1, ktorá bola novorodencom. Táto vedomosť vyplynula až zo znaleckého posudku z 31. marca 2016, preto je potrebné začiatok plynutia premlčacej lehoty počítať odo dňa vypracovania znaleckého posudku. Krajský súd sa k otázke začatia plynutia premlčacej lehoty uvedeným okamihom nezaoberal.

Sťažovatelia ďalej namietali protirečivosť a nezrozumiteľnosť odôvodnenia rozsudku krajského súdu v otázke právneho posúdenia námietky premlčania pre rozpor s dobrými mravmi, ktorou sa odvolací súd nezaoberal. Súčasne uviedli, že rozhodnutie odvolacieho súdu považujú za neodôvodnené rozhodnutie.

24. Ústavný súd notoricky konštatuje, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných

účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

25. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

26. Ústavný súd považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

27. Obsah normatívneho textu v § 420 písm. f) CSP, ktorý ako jediný dovolací dôvod sťažovateľa uplatnili, zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia ich práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý súdny proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (vrátane vyhodnotenia súladu medzi skutkovými zisteniami a právnymi závermi na jednej strane a vykonanými dôkazmi na strane druhej), na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní a pod.

28. V prípade, že písomné vyhotovenie rozhodnutia súdu nižšej inštancie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť (a okrem výnimočných prípadov pôjde) o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Pojem „procesný postup“ v § 420 písm. f) CSP je potrebné vyložiť v kontexte pojmu „právo na spravodlivý proces“, ktoré je dotknutým ustanovením garantované strane konania, a súčasťou práva na spravodlivý proces je pritom nepochybne aj náležité odôvodnenie rozhodnutia zodpovedajúce kritériám čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 559/2018).

29. Ústavný súd pripomína svoj dnes už v rozhodovacej činnosti pevne etablovaný názor, z ktorého vyplýva, že dovolacie konanie sa nenachádza mimo ústavného rámca ochrany základných práv a slobôd vrátane pravidiel spravodlivého súdneho konania podľa ústavy, a preto označené znenie § 420 písm. f) CSP je potrebné interpretovať v tom zmysle, že najvyšší súd v dovolacom konaní má zákonom ustanovenú povinnosť posúdiť a následne rozhodnúť s ohľadom na obsah podaného dovolania, či v predchádzajúcich štádiách konania pred všeobecnými súdmi nedošlo k porušeniu základného práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces v rozsahu, v akom tomuto základnému

práva poskytuje ochranu v rámci svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd (obdobne pozri napr. IV. ÚS 457/2020).

30. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu sa zaoberá vecným posúdením predmetnej dovolacej námietky zmätočnosti, teda posúdením dostatočnosti dôvodov obsiahnutých v rozhodnutí odvolacieho súdu. Najvyšší súd v dôvodoch v napadnutom rozsudku odpovedá citovaním konkrétnych bodov odôvodnenia rozsudku krajského súdu, resp. okresného súdu (pozri body 33 až 36 napadnutého rozhodnutia) na východiskové námietky uplatnené v dovolaní sťažovateľov (charakter uplatneného práva na náhradu nemajetkovej ujmy podliehajúci premlčaniu, začiatok plynutia premlčacej doby, ako i na to, že uplatnenie námietky premlčania nie je v rozpore s dobrými mravmi) ústavne udržateľným spôsobom, konštatujúc (bod 38 napadnutého rozhodnutia) jasnosť, zrozumiteľnosť, dostatočnosť a logickosť záverov krajského súdu. Osobitne sa vysporiadal s námietkou sťažovateľov, že nemohli odôvodniť námietku premlčania pre jej rozpor s dobrými mravmi, ktorú posúdil ako nedôvodnú, keďže bola sťažovateľmi uplatnená v odvolaní, na čo odvolací súd reagoval. Odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu nemožno považovať za svojvoľné ani za zjavne neodôvodnené a nevyplýva z neho ani taká aplikácia príslušných procesnoprávných a hmotnoprávných noriem, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

31. Ústavný súd, vychádzajúc z relevantnej časti obsahu napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, preto nezistil, že by účinky výkonu jeho dovolacej právomoci pri posudzovaní prípustnosti a dôvodnosti dovolania sťažovateľov podľa § 420 písm. f) CSP boli nezlučiteľné so základnými právami strany konania na súdnu ochranu a na kontradiktórnosť konania, resp. spravodlivé súdne konanie.

32. Vo vzťahu k podstate výhrad sťažovateľov ústavný súd poukazuje na to, že zmyslom inštitútu premlčania je ochrana právnej istoty účastníkov právnych vzťahov a ich stimulácia k aktívnemu prístupu pri uplatňovaní ich subjektívnych práv v primeranom čase (v zákonom ustanovenej premlčacej lehote). Je preto zodpovednosťou každého nositeľa subjektívneho práva, aby ho uplatnil riadne a včas, a to pod hrozbou rizika jeho oslabenia v podobe nepriznania práva súdom v prípade, že bolo uplatnené po kvalifikovanom uplynutí času. Aj z právnych názorov najvyššieho súdu vyslovených napr. vo veciach sp. zn. 2 Cdo 278/2007, sp. zn. 5 Cdo 265/2009 vyplýva, že predmetný nárok považoval za satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv, ktoré režimu premlčania nepodliehajú, jeho vyjadrenie v peniazoch však spôsobuje, že ide o osobné právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote (§ 101 Občiansky zákonník). Podľa názoru najvyššieho súdu je to obsah nároku, a nie predmet jeho ochrany, čo robí pre povahu nároku rozhodujúce, či sa uplatní všeobecný právny inštitút premlčania.

33. Aj v rozhodnutí sp. zn. 2 Cdo 194/2011 z 27. novembra 2012 publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 58/2014 sa najvyšší súd vyjadril práve k otázke premlčateľnosti práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ričom uviedol: „Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, keď došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, keď k takémuto zásahu došlo.“

34. Zo stabilnej judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že uplatnenie námietky premlčania môže byť prípadne vyhodnotené ako neúčinné z dôvodu *abusus iuris* nepoživajúceho ochranu pre rozpor s dobrými mravmi a so základnou hodnotovou orientáciou spoločnosti pretavenou do právneho poriadku zásadne len v celkom ojedinelých prípadoch a za mimoriadnych okolností (II. ÚS 67/2017, m. m. I. ÚS 33/2012, I. ÚS 414/2012). Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že v okolnostiach posudzovanej veci nevidel (ani v kontexte argumentácie sťažovateľov) také skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé spochybniť ústavnú akceptovateľnosť právneho záveru najvyššieho súdu, že vznesenie námietky premlčania protistranou v danom prípade nevykazovalo znaky rozporu s dobrými mravmi a samotné posúdenie začiatku plynutia premlčacej lehoty okamihom pôrodu, resp. obdobím poskytovania neonatologickej zdravotnej starostlivosti sťažovateľke 1 je správne. Sťažovateľmi poukazovaná povaha právneho základu uplatňovaného práva na náhradu nemajetkovej ujmy (neoprávnený zásah do osobnostných práv, vek maloletej) podľa názoru ústavného súdu nemôže zakladať rozpor vznesenej námietky premlčania s dobrými mravmi bez toho, aby k týmto skutočnostiam nepristúpili ďalšie mimoriadne skutočnosti, ktoré by v okolnostiach konkrétneho prípadu priamo a bez rozumných pochybností nasvedčovali tomu, že zo strany žalovaných došlo k takému zjavnému zneužitiu práva (na vznesenie námietky premlčania), že mu nemožno poskytnúť súdnu ochranu. Napokon všeobecné súdy tiež uviedli, že zákonná zástupkyňa sťažovateľky 1, ako aj sťažovatelia 2 a 3 podali v súvislosti s poškodením zdravia sťažovateľky 1 na okresnom súde v rámci plynutia premlčacej lehoty (včas) už viaceré žaloby.

35. Pokiaľ ide o námietky sťažovateľov uplatnené v ústavnej sťažnosti a týkajúce sa (i) nemožnosti maloletej sťažovateľky 1 realizovať procesné úkony na súde, ktorých premlčanie tak sama nezavinila, (ii) rozdielu medzi zásahom do konkrétnych osobnostných práv primárnej obete (sťažovateľka 1) a sekundárnych obetí (sťažovatelia 2 a 3), (iii) konštitutívneho účinku rozhodnutia súdu vo veci náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v súvislosti so zásahom do osobnostných práv fyzickej osoby, tieto neboli predmetom dovolacích námietok, a teda dovolací súd viazaný dôvodmi a rozsahom dovolania sa k uvedenému v rámci posudzovania uplatneného dovolacieho dôvodu vyjadriť nemohol. Napokon charakter súdneho rozhodnutia vo veci náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka (napriek nálezu sp. zn. II. ÚS 16/2018) je sporný, keďže povinnosť nahradiť nemajetkovú ujmu existuje aj bez jej judikovania súdnym rozhodnutím, resp. nie je podmienená vydaním súdneho rozhodnutia, čo vyplýva zo samotnej právnej úpravy §13 Občianskeho zákonníka, čo však nebolo predmetom posúdenia.

36. Na základe uvedeného ústavný súd, poukazujúc na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neznačí právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom (III. ÚS 3/97, II. ÚS 141/04), nezistil pri predbežnom prerokovaní sťažnosti takú príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a základným právom sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorá by zakladala možnosť vysloviť ich porušenie, a preto sťažnosť sťažovateľov podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

37. Len pre úplnosť ústavný súd dodáva, že otázka plynutia premlčacej doby a otázka možnosti aplikovať v prípade uplatnenia námietky premlčania korektív dobrých mravov sú otázkami právnymi. Ak sťažovatelia nesúhlasili s právnym posúdením veci odvolacím súdom, mali

k dispozícii právny prostriedok na ochranu svojich práv v podobe dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, ktorý ale neuplatnili. Aj najvyšší súd bol v dovolacom prieskume limitovaný dôvodmi dovolania, v ktorom prieskum napadnutého rozsudku krajského súdu z dôvodov špecifikovaných v § 421 ods. 1 CSP nebol namietaný, preto sa ani k právnomu posúdeniu nemohol meritórne vyjadriť. Námietky sťažovateľov uplatnené v ústavnej sťažnosti a smerujúce k nesprávnemu posúdeniu právnych otázok tak možno považovať za procesne neprípustné (§ 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

38. V súvislosti s tvrdným zásahom do základného práva na život podľa čl. 15 ods. 1 ústavy a podľa čl. 2 ods. dohovoru, základného práva na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia podľa čl. 16 ods. 1 ústavy, základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena podľa čl. 19 ods. 1 ústavy, práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru ústavný súd konštatuje, že nezistil také okolnosti, ktoré by odôvodňovali záver o porušení týchto práv sťažovateľov (hmotného charakteru) napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, a to v dôsledku naviazanosti a obsahového prepojenia týchto práv so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže dotknuté hmotné práva mali byť porušené ústavne neudržateľným rozhodovaním všeobecného súdu o ich účinkoch a uplatnení v konkrétnej situácii, čo však ústavný súd nezistil.

39. Rovnako porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu sťažovateľa odvíjajú od porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Práve s ohľadom na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť ani k porušeniu sťažovateľmi označených práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

40. V súvislosti s označeným čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa ústavný súd odkazuje na svoje uznesenie sp. zn. II. ÚS 596/2014 z 30. septembra 2014 (publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2014 pod č. 57/2014), v ktorom sa uvádza, že na úrovni doktríny medzinárodného práva, ako aj na úrovni samotnej Organizácie Spojených národov prevládol (dnes už konštantný) právny názor, že medzi články Dohovoru o právach dieťaťa, ktoré upravujú všeobecné zásady/princípy (general principles) a nie sú priamo vykonateľné, ale je potrebné tieto zásady inkorporovať do príslušnej vnútroštátnej legislatívny a aplikačnej praxe, možno zaradiť najmä čl. 2, čl. 3, čl. 6 a čl. 12. Tento záver podporuje i samotný text týchto článkov Dohovoru o právach dieťaťa („štáty sa zaväzujú“, „štáty zabezpečujú“, „dieťaťu sa poskytuje“), čo už samo osebe zakladá dôvod na odmietnutie tejto časti ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej (m. m. IV. ÚS 495/2018, II. ÚS 282/2017, I. ÚS 677/2022, IV. ÚS 168/2022, IV. ÚS 387/2023), keďže sťažovateľmi označené ustanovenia Dohovoru o právach dieťaťa nezabezpečujú konkrétne práva, ktorých ochrany sa možno v konaní pred ústavným súdom domáhať. Závery uvedené v predchádzajúcich dvoch bodoch (a kontextuálne vo vecnej rovine v predchádzajúcej časti) tohto odôvodnenia však platia aj v rozsahu predmetného aspektu dotknutej právnej problematiky bez ohľadu na neuplatniteľnosť označených ustanovení ako referenčných noriem v konaní o ústavnej sťažnosti.

41. Ústavný súd preto odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľov aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

42. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými stratilo svoje opodstatnenie.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu